

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — — 6 korona.
Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.

Megjelenik
minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz.

Kézikönyvem.

Írta: Hoin György hadnagy-számvivő.

Ívekkal ezelőtt abban a szerencsés helyzetben voltam, hogy a csendőrlégénység ellátására vonatkozó törvények egyes szakaszaihoz magyarázatot írhattam s tanulmányom a «Csendőrségi Lapok» hasábjain meg is jelent. Merem állítani, hogy ezikksorozatamat legénységünk átolvasta, a mit legjobban bizonyított a sok levél, melyekben egyes csendőrök konkrét esetekben felvilágosítást kértek tőlem.

A mikor megjelent az új nyugdíjtörvény — az 1912. évi LXV. t.-cz. — mely hatályon kívül helyezte a régi ellátási törvényeket, legénységünk ismét tájékozatlanul állt e téren. Bár a belügyminisztérium a «Csendőrségi Közlöny» melléklete gyanánt teljes szövegében kiadta az új nyugdíjtörvényt s így minden egyes csendőrnek módjában állott azt tanulmány tárgyivá tenni, mégis alig hiszem, hogy azt legénységünk 10%-a is megértette volna.

Ismerve legénységünknek ama dicséretreméltó törekvését egy ilyen nagy horderejű újítással teljesen megismerkedni, elhatároztam magamban egy, az új nyugdíjtörvényre vonatkozó kézikönyv kiadását, melynek czélja:

«Megismertetni a legénységet, az özvegyeket és árvákat a nyugdíjtörvényben biztosított jogokkal, előnyökkel és kötelezettségekkel, tájékoztatni nyújtani az ellátási illetmények mérvéről, megkönnyíteni a törvény megérthetőségét, biztos és kimerítő utmutatást adni a végellátási ügyekben követhető eljárásokra nézve, felölelni mindazt, mire a csendőrnek, az özvegyeknek és árváknak ellátási igényeik tekintetében szükségük van, kérvény-, folyamodványmintákat közreadni, hogy azok alapján ki-ki maga szerkeszthesse meg beadványját, melynek elkészítése a nyugdíjasoknak igen gyakran felesleges és sok utánjárást, fejtörést, gondot, idővesztést okoz s nem ritkán el nem kerülhető anyagi megterhelést is jelent.»

Czélomat elérendő, a törvény egyes szakaszaihoz megjegyzéseket fűztem, melyek a törvény rendelkezéseit teljesen megvilágítják. Szakaszról-szakaszra mentem s a hol szükségét láttam a felvilágosítás-adásnak, megtettem azt a törvényhez fűzött indokolás s raját — konkrét esetekre vonatkozó — jegyzeteim alapján. Nem

czélom kézikönyvem tartalmát leközölni, mert az lefogalná jó időre lapunkat, de nem is óhajtok visszaélni a szerkesztő-bizottság jóindulatával s így csak egyes részleteket kapok ki, melyek igazolják kézikönyvem megfelelő, czélirányos voltát.

Az 1. §. magában foglalja azokat a feltételeket, melyek az ellátás elnyerhetősére szükségesek. Ugyan melyik csendőrnek tűnt fel ezen §-nak csak a sorok között olvasható rendelkezése, hogy ezentúl a próbacsendőr ellátás tekintetében a csendőrrel egyenlő elbánásban részesül? A jegyzet megadja a felvilágosítást.

Az ellátási igény ahhoz a feltételhez van kötve, hogy az állami tisztviselő, altiszt vagy szolga törvénytörvény szerűen *rendszeresített* álláson, *állandó* fizetés mellett alkalmazásban legyen. A csendőrség állománya évről-évre a költségvetési törvényben *rendszeresítetik*. Elnél fogva a csendőrség legénységi állományába tartozó egyének — helyettesítve a próbacsendőröket is — *rendszeresített* állásban levőknek és *állandó* fizetés mellett alkalmazottaknak tekintendők. A próbacsendőrök ellátása iránt l. a 13. és 31. §-okhoz fűzött jegyzeteket. Az *állandó* alkalmazás feltétele csak a b) és c) pont alatt felsorolt egyének ellátási igényeinek megállapításánál bír fontossággal.

A próbacsendőr — az eddigi gyakorlat szerint — *ideiglenesen* alkalmazottnak tekintendő. Ha azonban a próbacsendőr a csapattól (honvédségtől) *közvetlenül* lépett át, akkor ez a szolgálati ideje az esetleges ellátás megállapításánál figyelembe vétetik. Pl. Ha a próbacsendőr 4 évi és 6 havi katonai szolgálattal lép át, akkor 6 hó és 1 nap múlva már megszerezte magának a nyugdíjra való igényt. Hasonlóképen nyugdíjképes az az *ideiglenes* minőségben alkalmazott posta- és távirádtiszt, a ki már ezen szolgálatát megelőzőleg a csendőrség tényleges kötelekében a nyugdíjjogosultságot megszerezte. (31. §. 2. hek.)

A 6. §. szerint elveszti ellátási igényét az az alkalmazott, a ki állásáról írásbeli nyilatkozatban önként lemondott.

Nagyon kevés csendőrnek jutna eszébe gondolni arra, hogy ez a pont milyen érzékenyen sújtja egyik-másik bajtársát! Míhelyt azonban elolvassa az ezen ponthoz fűzött jegyzetet, rögtön tisztában van nemesak ezen pont jogkövetkezményével, de megtudja egyuttal mód-

Hegedűt, harmonikát, tárogatót, és a többi hangszereket általánosan elismert legjobb gyártm. szállít.

MAGYARORSZÁG LEGNAGYOBB HANGSZERGYÁRA

STOWASSER J.

cs. és kir. udvari és hadserög szállító, a Rákóczi-Tárogató feltalálója, Budapest, II. Lánchíd-utca 5. — Gyára: Öntőház utca 3. — Régi hangszerek javítása, vétel és becsorólása. — Árjegyzék minden hangszerrel külön küldetik.

jut annak is, hogy az elszenvedett kárt miként hirit-hatja el.

Ezen pont szerint nincs igénye ellátásra s a már megszerzett ellátási igényt is elveszíti az a csendőr, aki az Ö. g. kez. ut. 9. §-a értelmében nyilatkozat-ot ad be, mert ezzel állásáról önként lemondott. Ha egy ilyen csendőr később — idők múltán — újból visszatér (a mi a csendőrségnél elég gyakori eset), kérdés: vajon előző szolgálati ideje esetleges végellátásukor beszámítható-e vagy sem? Ibben az esetben nem jöhet figyelembe a 15. §. a) pontjában biztosított kedvezmény, mert itt az ellátási igényről való végleges lemondás esete forog fenn. A pénzügyminisztérium kezdeményezése alapján az állami szánvevőszék 1903. évi 51,949. sz. a. kimondotta: hogy ha valaki állásáról önként lemondott, s azután ismét állami szolgálatba lép, nyugdíjazása alkalmával előző szolgálati idejét (melyet az állásról történt lemondása folytán elveszített), csak legfelsőbb kegyelem útján lehet beszámítani. Ebben az esetben ugyanis a jogos szolgálati idő megvan, azonban az utána járó végellátásra való igény a lemondás folytán nem érvényesíthető. Királyi kegyelem azonban az állásról történt lemondást s így ennek joghatályát es következményeit érvénytelenítheti. Kérvénymintá gyanánt az 1. és 2. számú melléklet szolgál.

A 7. §. lehetővé teszi azt, hogy a hadtörvényszéki ítélettel rendfokoztatút és ezzel szolgálati állását vesztett csendőr, nemkülönben ennek özvegye és úrvai „megtünyossághból” ellátásban szintén részesíthetők. Az ahhoz fűzött jegyzet pedig egész részletességgel megmondja az ilyen esetben követendő eljárást!

A 11. §. elősorolja azokat a szolgálati ágazatokat, melyeknél a szolgálati idő kedvezményesen — 7 hónap 8-nak — számítható. Nagyon kevés csendőr van ezzel tisztában. Csak figyelmesen el kell azonban olvasni az ezen §-hoz fűzött jegyzetet s azonnal tisztában van vele mindenki.

A szolgálati idő tartama — a 37. §-ból kivehetőleg — általában 40 év. Ennyi szolgálat után éri el az állami alkalmazott nyugdíj gyanánt beszámítható ténylegességi illetményei teljes összegét. Ez az idő azonban bizonyos szolgálatoknak kedvezményes számítása folytán — a valóságban csökken; pontosabban: a kedvezményes számítás a nyugdíjjogosultság % arányát emeli, vagyis ellátási illeték gyanánt a beszámítható ténylegességi illetmények teljes összege már 40 szolgálati évnél korábban is elérhető.

Pl. Egy csendőr 3 évi pénzügyőrségi és 2 év, 10 hó és 1 napi katonai szolgálat után közvetlenül át lép a csendőrséghez, honnan 6 évi szolgálat után valamelyik minisztériumba polgári alkalmazásba neveztetik ki. Ott töltött 8 évi szolgálat után újból visszalép a csendőrség kötelekébe. Kérdés: mennyi ideig kell még tetteleg szolgálnia a csendőrségnél, hogy nyugdíj gyanánt be-

számítható ténylegességi illetményei teljes összegét kapja? Ezt következőkőp számítjuk ki:

Naptári idő szerint számítandó:	
a katonai szolgálat	2 év, 11 hó, 1 nap;
a minisztériumi szolgálat	8 " " " "
felemelten (7 hó=8 hó) számítandó:	
a pénzügyőri szolgálat	3 év = 3 év 3 hó — nap
a csendőrségi " " " "	6 " = 6 " 10 " — "
Összesen: 21 év, 1 hó, 1 nap.	

Szolgálnia kell tehát még a csendőrségnél naptári idő szerint számítva:

16 év 2 hónapot,	18 év, 5 hó, — napot,
mely felemelten kitesz	s így eléri mindössze a
39 év, 6 hó, 1 nap!	

szolgálati időt. Ennek alapján — figyelembe véve a 20. §. rendelkezéseit is — nyugdíj fejében beszámítható ténylegességi illetményeinek 100%-ára van igénye, jóllehet naptári idő szerint mindössze 36 év és 1 napot szolgált, mely után — kedvező számítás nélkül — csak 92%-nyi nyugdíj lenne illetékes. A szolgálati idő tartama tehát mindazoknál, kiknek bizonyos szolgálati idejük felemelten számítható, 35 és 40 év között változik.

A nyugdíj % aránya azért, mert mindenki szolgálati idejénél különleges viszonyok befolyást gyakorolhattak, minden egyes esetben külön külön számítható ki. A számításnál legtöbb esetben kétféleképen számítható szolgálati idő veendő figyelembe: nevezetesen: a felemelten és a naptári idő szerint számítható szolgálati idő. A felemelten számítható szolgálati idő nyugdíj %-a a mellékelt táblázatból vehető ki. Amennyiben valamilyen felemelten számítható szolgálati idő a táblázatba felvéve nem lenne, az esetben az a táblázat igénybevétel mellett kiszámítható. E célból mindig a tényleges — naptári idő szerint számított — időnél a táblázat 1. és 4. függélyes rovataiban feltüntetett közvetlenül kisebb időtartamot veszszük számításunk alapjául. Az ennek megfelelő, a 2. és 5. függélyes rovatban szereplőzt feltüntetett s az emelkedés arányában már átszámított szolgálati időhöz hozzáadjuk a naptári idő szerinti tényleges szolgálati és a táblázatban kikeresett idő közötti különbözetet. Ekként megkaptuk a felemelt szolgálati időt.

Pl. 13 év, 8 hó és 12 napi szolgálat felemelten számítva, mennyi szolgálati időt tesz ki? A táblázatból ez ki nem vehető. A keresett szolgálati időnél a táblázatban felvett közvetlen kisebb szolgálati idő: 13 év, 5 hó. A két idő közötti különbség: 3 hó és 12 nap. A táblázat szerint 13 év, 5 hó felemelten

számítva kitesz	15 év, 4 hó, — napot;
ehhez hozzáadva a megállapított különbséget	— " 3 " 12 "
kitesz összesen	15 év, 7 hó, 11 napot.

Ha fáj a feje ne télovázzék, hanem használjon azonnal **Beretvás-pastillát** mely 10 perc alatt a legmakaosabb migrainat és fejfájást elmulasztja. — Ara K 1.20. — Kapható minden gyógytárban. Rézíté Beretvás Tamás gyógyszerész Kispesten. Orvosok által ajánlva. Három doboznál ingy. postai szállításe.

Tehát 13 évi, 8 havi és 12 napi tényleges szolgálat felmerül 15 év, 7 hó és 12 napnak számít.

A felemelten számított szolgálati idő összegéhez hozzá kell adni az egyszerűen (naptári idő szerint) számítandó katonai, honvédségi stb. szolgálati időt is az így nyert összes szolgálati idő adja a nyugdíj % arányát.

Visszatérve az előbbi példára: 15 év, 7 hó, 12 naphoz hozzáadunk pl.

egyszerűen számítandó szolgálati időt, mikor is ez 18 év, 1 hó, 17 napot

ad eredményül is az idő után fog a nyugdíj % aránya megállapítást nyerni. Tíz évi szolgálati idő után 40%, minden további év után 2—2% jár. 6 havi és 1 napi szolgálati idő befejezett éveknek számítandó, míg az ezen aluli szolgálati idő figyelembe nem vehető.

A mellékolt táblázat a % megtudásához kényelmesen használható. Évégett az előbbieket szerint kiszámított szolgálati idő nagyságának megfelelő «felemelten» számított szolgálati időt kell a táblázat 2., illetőleg 5. függőleges rovataihól kikeresni. Az a mellett felhúntatott % szám képezi a nyugdíj %-ot. A mennyiben a táblázatban a keresett szolgálati idő felvéve nem lenne, úgy az ehhez aránylag legközelebb álló szolgálati idő mellett felhúntatott % szám az irányadó. Felvetett példánknál eredményül nyert 18 év, 1 hó és 17 napi szolgálati idő % arányát a táblázat segítségével keresve (mert a 2., illetőleg 5. függőleges rovatban ilyen időt felhúntatva nem találunk), a hozzá legközelebb álló időt kell felhasználnunk. Ez a 18 év, mely után 56 %-nyi nyugdíj illetékes. (A kiszámított %-nak megfelelő nyugdíjösszeg a 37. §-hoz fűzött táblázatból vehető ki.)

Megjegyezni kívánom, hogyha valaki pl. a haditengerészetnél behajózásán, vagy mint közös hadseregbeli katoná a tőrkepezésnél, háromszögölésnél vett részt, ez a szolgálati idő ismét más kulcs szerint számít.

A honvédelmi miniszternek 1909. évi 12,520/eln. sz. rendelete alapján kétszeresen számítandó (a szerb mozgalmak alkalmával a határon töltött) szolgálati idő a végösszegehez egyszerűen hozzáadandó.

12. §. látásból nem nagy horderejű intézkedést tartalmaz, a szolgálati idő végét annak a hónapnak az utolsó napjában téve, mely hónapban a nyugdíj megállapított és az evel szóló szabályzatban értesítés érdekeltek közbesíttatott. Hogy ennek az intézkedésnek milyen nagy fontossága van főleg az özvegyi nyugdíj megállapításánál, azt a jegyzet mutatja meg.

U. a 10. §-hoz fűzött jegyzetet.

Az özvegyi ellátás megállapítása szempontjából fontos. Pl. Egy őrmesternek (1400 K kezdő és 300 K szolgálati pótdíj alapul vétele mellett) 44 %-nyi nyugdíjigénye: évi 748 K nyugdíjat és évi 200 K lakóhírnegyedjével eredményez. Feleségének és öt gyermekének, ha ő tényleg: állományban hal el, vagy a tényleges állom-

ányban elhallnak tekintetik, a temetési járulékon kívül évi 1000 K nyugdíjra és $72 \times 5 = 360$ K évi novelési járulékra, továbbá a 73. §. alapján a férj legutóbbi becsülhető ténylegeségei illetményei (a jelen esetben 1700 K) és az özvegyi ellátás közötti különbözet három havi összegére — mint egyszer a mindenkorra szóló illetékre — vagyis: $1700 - 1160 = 360 : 4 = 90$ koronára van igénye. Összesen kap tehát:

nyugdíj ezimén	1000 K-t.
novelési járulék ezimén	360 „
illeték különbség ezimén	90 „
Összesen	1450 K-t.

Ha ellenben a férj nyugdíjállományban hal el, az özvegy és az árvaik ellátási illetményei nem haladhatják meg a férj nyugdíjilletményeit (73. §.); a jelen esetben kap 948 K-t és így a különbség 502 K.

A 15. §. a) pontja kimondja, hogy két szolgálat közé eső, de tényleges szolgálatban nem töltött idő, ha az 30 napot meg nem halad, megszakítást nem képez. A törvény ezen intézkedésének nem ismeréséből nem származik ugyan joghátrány, mert az ilyen szolgálati idő hivatalból beszámítandó, azonban sokan vannak, kiknek 30 napon felüli megszakításuk van. Ezeknek ezután nagy szükségük megtudni, miként járjanak el, hogy ez a szolgálati idejük szintén beszámítható. Ezt megmondja a jegyzet.

Sok esendőrnek kedvezményt jelent. Gyakori volt az az eset, hogy 8—10 napi megszakítás miatt a katonai (honvédségi) szolgálati idő csak legfelsőbb kegyelem, alapján volt beszámítható, még abban az esetben is ha a megszakítás az illető önhibáján kívül állt is be. Ezentúl csak akkor van szükség királyi kegyelemre, ha a megszakítás a 30 napot meghaladja. Kérvényminta gyanánt a 4. sz. melléklet szolgál.

A vonatkozó kérvényt csak a nyugdíjazás alkalmával (felülvizsgálat után) lehet benyújtani. (A minisztertanácsnak 1875. évi július hó 13-án hozott 2460/eln. sz. és a közigazgatási bíróságnak 1898. évi 121. sz. elvi jelentőségű határozata.)

A tényleges katonai szolgálatból polgári államszolgálatba közvetlenül állt át egyőneknél a katonai szolgálati idő a katonai ellátásról szóló 1875. LI. t.-ez. értelmében számbaveendő: „... a szabadságon töltött idő be nem számítható ugyan, de megszakításnak sem tekintendő. A sorozástól a bevonulásig eltöltött idő be nem számítható.” (Közigazgatási bíróság 1906. évi 616. sz. ítélete.)

Pl. Egy esendőr 2 évi, 10 havi és 5 napi tényleges katonai szolgálati idő után szabadságoltatik. Bizonyos idő múlva újból jelentkezik, a csapatnál ténylegesített magán, honnan másfél évi szolgálat után közvetlenül állóp a esendőrséghez. Ebben az esetben úgy az utóbbi,

BUTOR

kézpénzért v. részletfizetésre legjelentősebb áron
EBRENTREU ÉS FUCHS TESTVÉREKNÉL
 BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRÚT 8. SZ.
 Képes árjegyzék ingyen. : : Telefon 68—59.

BUTOR

mint előző katonai szolgálati ideje beszámítandó, sőt, ha a két tényleges katonai szolgálat közé fegyvergyakorlat esnék, az is számít.

Az 1885: XI. t.-cz. életbeléptetése előtt (1885 máj. 13.) a csendőrséghez átlépett csendőrök katonai szolgálati ideje, tekintet nélkül arra, hogy közvetlenül, vagy megszakítással léptek át, *beszámítandó*, még pedig az akkor érvényben állott 1866. évi nyugdíjszabályzat, illetőleg az 1875: L.L. t.-cz. 8. §-a alapján.

A 27. §. az ellátási illetmények mikénti folyósítását szabja meg. Ha valaki az ezen §-hoz fűzött jegyzetet figyelmesen átolvassa, fel fog tűnni neki az, hogy pl. egy járás- vagy törzsőrmester egyszerre kétféle lakbérilletéket élvezhet.

A lakbérnyugdíjnak előzetes negyedévi részletekben való utalványozásával a törvény a nyugdíjas anyagi helyzetén óhajt könnyíteni azzal, hogy a lakbér okozta gondokat csökkenti, egyes esetekben teljesen megszünteti. A lakbérnyugdíj tekintet nélkül a nyugdíjazás napjára, mindig az ezt követő naptári évnegyed 1-ső napjától kezdődőleg lesz utalványozva, a mennyiben pedig a nyugdíjazás január, április, július és október hó 1-re esik, akkor ezeken a napokon.

A rangosztályba nem sorolt csendőr havidíjasoknak az III. szab. 5. §. 8. pontja értelmében fogytékba vételük napjától számított három hónapra illetékes a természetbeni lakás, vagy a lakbérváltság. Ez a körülmény a lakbérnyugdíj utalványozására befolyással nincs, a mennyiben a belügyminiszter az 1913. évi márczius hó 14-én kelt 31,150/V-b. sz. rendeletével az 1913. évi, április hó 1-ével időlegesen nyugdíjazott J. A. járás-őrmester részére ugyanezen naptól kezdődőleg utalványozta a lakbérnyugdíjat is. Hasonlóképen történt a lakbérnyugdíj utalványozása S. J. járás-őrmester ellátásának újbóli megállapításánál. (1913. III. 1. 22,608/V-b. sz.)

BÜNYGYI TÁRCZA

Uj-Caledonia, a száműzöttek szigete.

(A Hans Gross-féle Archiv nyomán.) (Folytatás.)

Ezek a gazemberek egy nagy, nyitott szalmakunyhóban voltak elhelyezve, melyben az éjszakákat teljesen szabadon töltötték.

Egy másik, hasonlóan épített kunyhóban két őr lakott, a kik a társaságra vigyáztak.

Az őrök voltak oly óvatosak, hog vaságy-álmányaikat eltoiták a faltól, nehogy kívülről valaki leszurja vagy megfojtsa őket.

Ittgellenként az egyik őr az egészséges fegyenczekkel elhagyta a táborn, hogy az előző napon abbahagyott munkát ismét folytatassa, míg a másik otthon maradt, hogy a betegekre és a szimulánsokra — kik a heten-kint egyszer érkező katonarost várták — vigyázzon.

Egy éjszaka négy fegyencz elszökött és a hozóthban elrejtőzött.

Rövidesen a szökés után Saveroy felügyelő észrevette a bajt, lovát fölnyergelte és a szökevények után sietett. A milyen gyorsan csak lehetett, hegynek föl, hegynek le előre botorkált a sötétségben, keresztül a végtelen, tuskés sivatagon. Egy órányira a tábornól megtalálta a szökevények nyomait. Leszáll, lovát a kantárjánál óvatosan vezeti s nemsokára hangokat hall. Ott voltak a fegyenczek és épen azon tanakodtak, hogy milyen irányban induljanak.

Saveroy hirtelen elébük lép és megadásra szólítja fel őket.

Ugy-e Saveroy kényes helyzetben volt? Távol minden emberi segítségtől, hajnali két órakor az uj-caledoniai hozót közepén négy szökött fegyenczezel szembe szállni, nem olyan egyszerű dolog!

Szerencséjére ő volt a támadó, ha őt támadták volna meg, utolsó órája ütött volna!

Saveroy tehát megadásra szólította fel a szökevényeket és megparancsolta nekik, hogy induljanak előtte.

Ezek azonban nem engedelmesskedtek. Saveroynek bizonyára jogában állott volna a fegyverét használni. Ezt azonban kritikus helyzetének daczára nem tette, hanem felszólítását lökéssz fegyverrel még kétszer megismételte s midőn a harmadszori felszólításnál tüzelni akart, a banditák megadták magukat.

Saveroy hazaterelte a fegyenczeket — mialatt több mint hat kilométernyi utat kellett megtenniök, — hazatérve megbilincselte őket s azután nyugodtan lefeküdt, míg társa az egész eseményről nem vett észre semmit.

— Nem minden szökési kísérlet végződik ilyen szerencsésen — jegyezte meg a csendőrség parancsnoka, — ezekben a tábornokban gyalázatos orvgyilkosságok is előfordultak már. Ennek a hozótvölgynek — melyen most keresztüllovagolunk — minden zuga büntettekéről és vérről tudna regélni.

— Emlékezzék vissza Antomarchi felügyelőre, a kit a fegyenczek álmában megfojtottak! — kiáltott hátra a hivatalnok, ki kissé előre lovagolt.

— Igen, a szegény ördög. És Collinnak sem volt jobb sorsa.

— Gerbe is fegyenczkéztől pusztult el.

— Gaillemaille felügyelőt, feleségét és gyermekeit orozva leszúrták!

— Oh! Hány nevet lehetne még itt említeni! Ezek a fegyenczbestiák úgy szúrták le őket, mint a kutyákat!

Hallgatva lovagoltak tovább, ki-ki a saját gondolataival volt elfoglalva, melyek bizonyára nem voltak valami derűsek.

— Ismeri az Olivieri-féle esetet? — kérdezte rövid hallgatás után a parancsnok.

— Nem.

— Az ujságok annakidején bőven szellőztették.

— Nem olvastam róla semmit. Mesélje el kérem, hogyan történt az eset?

— Egy bányához 50 fegyencz lett beosztva, kiknek a felügyeletével Olivieri és Villenet őrök bizáltak meg.

Midőn Olivieri egy napon kunyhójába akart menni, észrevette, hogy az élelmiszerek szállítására rendelt ló nimes a szokott helyen megkötve. Rövid keresés után megtalálta az állatot, nem messze kunyhójától lezövekezve. A kötőféket valaki egy éles szerszámmal keresztülvágta; valami gazemberség látzott készülni.

Olivieri visszament kunyhójához új kötőfékért. Midőn az alacsony ajtón meghajolva belépett, oros ütést kapott

Valódi tajtékpipák, szipkák

valamint az összes dohányzó-eszközök legjobb minőségben és legelőszöbben kaphatók

SCHWARTZ FÜLÖP UTÓDÁNÁL,

Szegedon, Kárász-utca 6. — Alapított 1860-ban.

Csendőrség részére előnyös részletfizetési kedvezmény! Kívánatra képes árjegyzékkel valamint órsóknak választékkal szolgál.

vállára s abban a pillanatban, melyben fejét fölemelte, még egy ütés érte s most látta, hogy egy felfegyverkezett fegyenczel van dolga. Szerecsére az ütések nem voltak annyira súlyosak, hogy földre terítették volna. Már harmadszor készült a fegyenc az örböz sujteni, midőn az támadójára vetette magát és kicsavarta a fejszét kezéből. A fegyenc erre lerohant a hegyoldalra és eltűnt Olivieri szemei elől. Időközben a másik őr is a táborba érkezett. Látva megsebesült társát és a rohanó fegyenczet, azonnal tisztában volt a helyzettel. Felkapta Olivieri puskáját és a szökevény után lőtt. A tüzelés azonban hiába való volt, mert a fák fölfogták a lövést.

Villonet azért jött társához, hogy ujságolja, miszerint három fegyenc megszökött. Az egyik ugyanaz volt, ki épen az előbb támadta volt meg Olivierit.

A szökések mindig tömegesebbek lettek, úgy hogy néhány nap múlva az 50 fegyencből már csak 25 maradt meg, a többi eltűnt.

Miután a szökevények elérték már a távoli hegyeket, a hatóság a beneszülöttek segítségével rendszeres hajtóvadászatot rendezett elfogásukra. Ezen a vadászaton egy fegyenc agyonlövetett, a többit összefogdosták. A vizsgálatnál kiderült, hogy az öröket meg akarták gyilkolni, a táborot kirabolni és azután a hegyekre menekülni.

Este 9 óra felé a társaság egy meredek gyaloguton fölfelé, egy úgynevezett mozgó fegyencztáborhoz érkezett. A tábor — könnyebb felügyelet céljából — egy kopár domb tetején volt elhelyezve. A dombról remek kilátás nyílt, mint ennek a paradicsomi szigetnek minden bolygóról. A tropikus égő holdja selymes fátyolába burkolta a köröskörül elterülő erdős hegyláncot, mely mögött a végtelen oceán vize csillogott. Ebben a táborban mintegy 60 fegyenc tartózkodott.

— Azért hoztam önt ide, — mondotta a hivatalnok, — hogy megmutassam azt, a mi ezen a világon a legaljasabb: a fegyenczek hálóhelyiségét!

— Hol lehet belépni?

— Csak lassan uram! Egy fegyencztáborba nem léphet be éjjel senki!

— Senki? És az örök?

— Azok legkevésbé. Látja azt az őrt, ki a kunyhó körül ezirkál? Ez azért van ott, hogy szökés esetén löjjön. Ha a kunyhóba merészkedne lépni, nem igen kerülne ki élve. Azonnal guzsba kötnék és megölnék! A felügyelőség pedig sohasem tudná meg, hogy kik voltak a tettesek, mert egy tábornak a lakói nem árulják el egymást. Vagy le kellene mondani a bírói vizsgálatról, vagy pedig mindnyájukat halálra kellene ítélni. Ez pedig mégsem vihető keresztül.

— Így tehát semmit sem fogok látni?

— Nem. De hallhat egyet-mást. Tegye csak fülét a kunyhó falához és hallgasson.

— Ezek az urak tehát nem alusznak még?

— Nem. Még beszélgetnek.

Azokat a beszélgetéseket nem lehet leírni, két szóval azonban jellemezhetők:

Állatinság és kéjelgés!

Időközönként egy agg, hulk ferfibang hallatszott, mely a leghihetetlenebb aljasságokat hangoztatta. Igaza volt annak, a ki egyszer azt mondta, nincs az az angyal, a ki szöplötelenül kikerülne ebből a társaságból.

A kik egy ilyen fegyencztársaságot egyszer láttak,

el vannak szörnyűkődve attól a romlottságtól, a mely ilyen sok züllött elem együttlétéből származik. Egyesek bizonyára javulhatnak, ha el lennének különítve, de így együttesen csak egymást rontják. Volt közöttük olyan szerencsétlen is, ki csak pillanatnyi felhevülésben vétkezett és tettét őszintén megbánta. Egyszer a fegyencztársaságban elmerülve, elveszítették azonban saját énjüket, teljesen elzüllöttek, ha ugyan bánatukban és utálatlól el nem pusztultak.

Jaj annak a szegény embernek, a ki — 20—30 nyomorult között — nem akar velük tartani, a ki ragaszkodik ahhoz, hogy néhány becsületos érzést megtartson, vagy ha többet akar dolgozni, mint a többi. Elárasztják szidalmakkal, gyalázatos tréfákkal, kimondhatatlanul megkínózzák, ellopják vagy elszakítják ruházatát, eldugják vagy elrontják szereszmát, melyért ő felelős és szeme előtt a legbotrányosabb erköcstelenségeket követik el a nélkül, hogy az örök valamit is észrevennének.

Ha panaszt emel, életével játszik és nincs a világon az a vizsgálóbizottság, a mely gyilkosait kideríthetné.

A romlottaknak az összetartása a fegyencgyarmatokban csak úgy érhető el, hogy az erősebbek a gyengébbeket vasfegyelm alatt tartják. Ezeknek az erősebbeknek, a parancsolóknak nem az a céljuk, hogy a fogságból elszökjenek, hanem az, hogy ott jobban éljenek, vérszomjas vagy aljas ösztöneiket kielégítsék. Az öröknek nem olyan veszedelmesek, mint a náluknál fénykebb vagy kevésbé ravasz rabtársaiknak. Itt is, mint mindenhol, az erősebb és a durvább az úr, a gyengébb pedig meghódol.

A munkaviszonyok szerint a táborok munkásait többször kicserélik egymással. Ilyenkor azután sokszor véres összeütközésekre is kerül a sor. Az ujonnan érkezett hatalnaskodó természetűek a régiiek helyébe akarnak lépni, emezek pedig védik a már egyszer kivívott fölényes helyzetüket. Mindkét oldalról készülnek a harcra, mindenki úgy fegyverkezik a hogyan tud.

Dorongok, kövek, kések stb. belyeztetnek készenlétbe. Ha a szertár rendben van, megkezdődik a csata. Az összeütközésnek hamar vége szokott lenni. Legalább egy halott és néhány nyomorék marad a helyszínén, kik azután büntetésüknek hátralevő részét, sokszor egész életüket, a kórházakban töltik.

Az életben maradottak közül a legerősebbek, azok, kik a legdurvább és legalattomosabb ütéseket osztogatták, ünnepélyesen elismertetnek mint a tábor urai.

Az alattvalók hűségi esküjét egy üveg pálinka mellett erősítik meg.

Ismét megkezdődik a régi élet, t. i. a gyengébbeknek a kizsárolása és ez addig tart, míg kivülről egy új banda jön és a versengés a hatalomért ismétlődik.

Az erősebbeknek a gyengébbek fellett való kegyetlen zsarnokoskodása mellett, a fegyenczeknek együttléte még egyéb hátrányokkal is jár.

A sértészelem, ez az utálatos bűn, a mely a letartóztatási intézetekben bihetetlen módon el van terjedve, Új-Caledoniában is, mint mindenütt, a hol a vallás eszméje nem jön az önmegtartóztatás segítségére, első helyen áll.

A míg azonban a mi börtöneink aránylag szűk helyek, melyekben a szoros felügyelet ezt a bűnt a minimumra redukálhatja, addig a fegyencgyarmatok a legkedvezőbb talajt teremtetők számára.

LEGOLCSÓBB ÉS LEGJOBB BESZERZÉSI FORRÁS.

Varrógép, kerékpár,
gramofon és lemezek

Nagy javítóműhely. — Zománczó és nikkelező intézet. — Árjegyzék ingyen.

● ● KELEMEN ÉS TÁRSA, SZEGED. ● ●

kedvező részletre

Havonta új felvételek.

Mindenféle alkatrészek kaphatók.

Az éjféli nap a lofodi szigeteknél.

A gyarmatra került fiatal fegyveres menthetetlenül ki van szolgáltatva a rei lehelkedő társainak. Megkönyörölés először kedveskedéssel kezdődik; ha — mint az rendszeren történni szokott — az illető szerencsétlen azt nem fogadja szívesen, úgy fenyegetésekre vagy még veszélyesebb dolgokra is kerül a sor. Egy kábító porényből készített italt adnak be az aldozatnak, melynek elvezetéstől az illető onkivületi állapotba esik és ezzel a szegény ember aldozata is lett ezeknek az aljas bestiáknak. A gyarmatnak tehát nemesek «királyai», hanem «királynői» is vannak. Ezeket szerelmennel, ügyelmennel és udvariasággal veszik körül. Ezek számára féltesznek a lapások és különkeresmények legjobb részét, sőt a még amágy is szűken mért előirt élelmiszerei udgból is egy rész a «szeretőnek» jut.

Ügyelnek arra, hogy a szerető faradalmaktól megkíméltesék, helyette végzik a nehéz munkát. Párnát csinálnak nekik, hogy puhábban feküdjenek. Végül pedig, miután a szeretőit lény szépsége sem a legutolsó dolog, kistafirozzák őket linom övekkel és helyemrongyokkal, melyeket a rábruha alatt csapasz tetűkön hordának.

Gyakran megtörténik, hogy a «királynék» kegyetlenül visszaélnék a helyzettel, ha látják, hogy több innadó gavalléros nagylelkűséggel vagy kézzurásokkal vetélkedik egymással. A fegyvergyarmat így sokszor a legőrültebb szentvedélyek okozta büntetnek a színhelye.

Ezeknek a fiataloknak az önfeláldozása minden elképzelhető fölülmél. Olyanok is akadnak, a kik «szereleijük» kihágásait, sőt a legsúlyosabb becsapítás alá eső büntetéseit is magukra vállalják.

Voltak olyanok is, kik királynéjukért a hörtönbe mentek, sőt a verpadra is léptek; a királyné pedig ebbe a magasztos hazugságba beleegyezett és büszke volt arra, hogy ennek ő volt az előidézője.

A királynének ugyan megengedik a kaczórkodást, de a hűtlenséget szigorúan veszik s az a fölfogás, hogy azt halállal kell megtorolni. Lényegtelenebb hűtlenség egy — a vétkes testrésze alkalmazott — kézzurással nyír kiegyenlítés.

Egy öreg fegyveres mesélte, hogy ismert néhány fiatal rabot, kikben elég akaraterő volt arra, hogy önéronkítást vagy öngyilkosságot kövessenek el, mert az ellenük irányuló fajtalan merényletet elől mindenáron menekülni akartak és nem bírták márelviselni azt az undort, melyvel saját ezemélyük ellen el voltak telve.

A fegyverházgazgató egyizben elhatározta, hogy ennek az utalatos dolognak veget vel s különös módját eszolta ki ennek. A fegyverük az ő parancsára összefogodották a párokat. A királynének számára borotválták a fejét, a másoknak pedig csak felig. Ilyen állapotban kellett a tettonért párnak társai előtt három egymást követő napon elmenetelni.

Ilyen parádék igen gyakoriak voltak, de ezélt nem érték. Meg kellett szüntetni őket, mert voltak napok, mikor a fegyvertész összes lakói — vagy egészen, vagy felig — le voltak borotváltva.

A második szenvedély, mely a fegyvergyarmatokban rendszeresen el van terjedve, a játsza.

A barakkokban elhelyezett fegyverek között ez a szenvedély eleri a tetőpontját. Azok igazi «játéklarangok». A bankárok rendszeren arab fegyvereztek, kik a nyolcz órai pihenőbe alutt igen jó üzleteket csinálnak.

Preparált kártyákkal és egy asztal gyanánt szolgáló gyapjutarakóval felszerelve, majd ebben, majd abban a

kunyhóban titik fel tanyájukat s egymás között kezdnek játszani. Nyereség és veszteség csak ezimélt. A pénz egyikőtől a másikhoz vándorol, míg a nézők játékszenvedélye fel nem ébred. Most azután komoly lesz a játszma s megkezdődik az együgyű táraaknak a rendszeres kifosztása. A pálinka elhomályosít a a figyelők szemét és ha egy játékos már az asztal alá itta magát, azonnal kikutatják meg a legelrejteitebb zsebét is és mindent ellopnak tőle. Ha a velük játszó a szesz hatásának ellenáll és észrevéve a csalást, zajt esap, egy dorong vagy kés játszása az utolsó ütés szerepét és a kártyapárti véres verekedéssel ér véget. (Folytatjuk.)

ÁLTALÁNOS ISMERETEK.

Félelem a betegségtől.

Egy németoroszági orvostudományi szaklapban igen érdekes czikk látott napvilágot, a mely czikk a betegségtől való félelemnek adja pszichológiai és biológiai magyarázatát. A betegségtől való nagy félelem a legújabb korban kapott lábra, egyidejűleg a bacillusok felfedezésével, mivel a bacillus-elmélet felállítására után köztudomásúvá lett, hogy minden ember mindenkor ki van téve mindenfajta megbetegedésnek. Ez a félelem van legjobban utárvetve az emberek individuális különbségének, a mit egy német közmondás fejez ki nagyon karakterisztikusan: «A bátor ember egyszer hal meg, de a gyáva ezerszer.» Ez a félelem sok esetben gyilkosabb volt, mint maga a betegség, mivel a folytonos aggodás hajlamossá teszi az emberi szervezetet arra, hogy a súlyos bajok befészkelődjenek oda.

Ennek a félelem-epidémjának másik oka a mai kor erős nervozus voltának tudható be. Soha oly nagy mértékben nem voltak idegesek az emberek, mint manapság, a minek gyökerei a hirtelen megváltozott társadalmi életben rejlenek. Különösen az orvostudomány nagyfokú fejlődése vont magával azt, hogy az új bajok felfedezése mindenbit idegessé és aggodóvá tett. Igen súlyos jelenség ez, mivel a nagyfokú járványok épen e miatt nem akadályozhatók meg oly mértékben, a hogyan az a nép higgadt viselkedése folytán sikerülhetne. Úgy kell tehát ez ellen küzdeni, mint a betegségek ellen. Meg van ennek is a módja. Statisztikai adatok igazolják, hogy a mértékletes emberek nemesek, hogy nem betegszenek meg, de a szervezetük normális érzékenysége folytán nem is érzik a betegségtől való félelmet sem. Mértékletes életmód és egyszerű sportolás folytán megszűnik a szervezet túlérzékenysége a betegség befészkelődésével szemben s megszűnik ez a félelem is. Vonatkozik ez elsősorban a tifuszra, différiára, scharlachra és kolerára, a mely betegségek bacillusai csak akkor hagyhatják el ártalmatlanul a szervezetet, ha a beképzeltedések folytán nem tesszük a szervezetet azokkal szemben túlérzékenynyé és fogékonynyá.

Az említett orvosi folyóirat igen érdekes és meggyőző tendó tanácsokat ad a veszélyes beérzékeltetés ellen. Elsősorban megiltja a beteg látogatását oly esetekben, a mikor a látogató igatott, valamilyen oknál fogva rosszkedvű, fáj a feje vagy a gyomra. A beteg megérintése után a kez sósbor-szeszszel, eczettel, vagy kölni vízzel mosandó le, a mely nem annyira a betegség átvitelét akadályozza meg, mint inkább a látogató beérzékelődésre hajlamos fantáziáját bénítja meg; igen

GYERÜNK CSAK!!

ANGYALOS-LEMEZ, PÁRKÉP, TÁRSASJÁTÉK, ÉS MINDENFÉLE KÖNYV, ÉS IRAT.

ANGYALOS-LEMEZ, PÁRKÉP, TÁRSASJÁTÉK, ÉS MINDENFÉLE KÖNYV, ÉS IRAT.

ANGYALOS-LEMEZ, PÁRKÉP, TÁRSASJÁTÉK, ÉS MINDENFÉLE KÖNYV, ÉS IRAT.

ANGYALOS-LEMEZ, PÁRKÉP, TÁRSASJÁTÉK, ÉS MINDENFÉLE KÖNYV, ÉS IRAT.

Gyerünk csak

Csendőr urak személyes jó ismerőseiktől

SZÁNTÓ LAJOS-hoz

SZEGEDRE, (rákosi Bórház) vásárolni!!

Hangverseny grammofon és fonogram «Angyalos»-lemez, Párképi tuncikuli beszélgetés, cimbalmod, harmonikák, zenetár, társasjáték, órák, ékezet, félt, onborotvált, villanyos kézi és zseblámpás, látogató, rozsvért, tenykepozíciót és kártyák tárgyakat. — Nagyon kedvező részvételtől. — Képes nagy árjegyzékomban küldöm!

ajánlatos a száznak konyakkal vagy ezetzel való kiöblítése is, a mely ugyanilyen ezért szolgál.

E beteges félelemben igen nagy szerepe van az öröklékenységeknek is. A beteg szülők gyermekei rendszerint nervózusak, minek folytán magukba képzelik, úgyssólván magukba kényszerítik szülei baját. A betegségek átöröklésének távolról sincs oly súlyos szerepe, a minőnek azt sokan képzelik; de súlyossá teszik azt a félelemmel telt beképzeltedések. Az öröklékenység magával a természettel és annak törvényeivel ellenkezik. Hiszen a biológia legegységibb princípiuma az, hogy szaporodás csak a változás és erősödés ezéjából van. Az utódok mindig erősebbek az apánál az állatvilágban, különösen az alacsonyabbrendűeknél, a hol félelemről már szó sem lehet. Mennél tökéletesebb agyveleju egy állat, annál jobban veszt érvényéből ez a törvény, mert a magasabbrendű állatok, különösen az ember fejlettebb agystruktúrájánál fogva képzeltednek és a képzeltedésével lerontja a természet azon jótékonyaságát, hogy mindenkét erősebbé és egészségesebbé akar tenni a szüleinél. Ez is részleges oka annak, hogy a magasabbrendű felni és talán gondolkozni is tudó állatok elpusztulnak, míg a legalacsonyabb rendű mikrobák terjednek, virulensebbek lesznek és — pusztítanak.

Ennek az abnormis, de mégis tényleges öröklékenységeknek igen érdekes szimptomai vannak. Az anya hajlamait rendszerint a fiú örökli, míg az apát a leány. Sok érdekes adat igazolja ezt a történelemből is. Ugyancsak sok érdekes történelmi följegyzés szól az oldalági öröklékenység mellett is, a gyermek tudniillik a szülők testvéreinek a hajlamait is átörökölhetik. Ezek az öröklékenységi változatok nagyon természetesen a szellemi és testi tulajdonságokon kívül a betegségekre is vonatkozik. Ebből a szempontból igen fontos segítséget jelentenek a népszerű előadások, a melyek meggyőzhetnének a nagyközönséget afelől, hogy öröklékenység voltaképpen nem is létezik, csak a gyenge idegzetű emberek fantáziája tette a betegség örökölhetőségének teóriáját oly sajnálatos jelentőségűvé, a minő az tényleg.

Természetesen ezen úton nem küszöbölhetők ki a betegséget okozó bacillusok, mert az embereknek csak minimális percenente hal meg végelgyengülésben, a legtöbbjét valamilyen beteg pusztítja el. De hogy ez a percenente oly kicsiny, annak az emberek maguk az okai. Egészséges életmód után sokkal többen érhetnek el azt a mindenki által obajtott kívánságot, hogy végelgyengülésben haljon meg valaha.

KÉPEINKHEZ.

Az éjféli nap a lofodi szigetekenél.

A sarkvidék híres és sok tekintetben páratlan természeti tüneményei közt a legnevezetesebbek közé tartozik az úgynevezett éjféli nap, vagy is az sajátaságos tünemény, hogy a nap hónapokon át sobasem távozik el az égboltozatról, úgy, hogy éjfélkor is kényelmesen lehet napfényről olvasni, sőt suga ainek melege oly erős, hogy néha még késő éjjel is kénytelenek az emberek ellene napernyővel védekezni. Ha pedig el is távozik, illetve le is megy a nap, ez is csak pár percze történik s oly csakély távolságra, hogy sötétséget sobasem hagy maga után.

E sajátaságos természeti tünemény a sarkvidék különböző részein eltérőleg mutatkozik. Ott körülbelül, a hol

a sarkkör vonala megy át, a nap rendszeren egy pár héten át csak 10 perczezel éjfélelőtt süllyed a láthatár alá, tompa világosságot hagyva maga után, mintha felhő takarta volna el; tíz perczezel éjféletán azonban, csaknem azon a ponton, a hol lement, már felkél a nap, s a kellametlen, éles fagyos szellő, a mely lementekor jelentkezett, mindjárt megszűnik.

A naplemente és napfeljötté között, habár alig 10—15 percze telik is el, mégis van különbség. Naplementkor az égbolton halványrózsaszínen át kébbe olvadó sáfrányosra szín jelzi az esthajnal, míg napfeljöttékor a sárgaszín narancsaszínűvé változik át, a sáfrányszín pedig a halvány rózsaszínből a mi hajnali pirunkhoz hasonló színbe átmenve jelzi a reggeli hajnal.

Pár napi járó-földre észak felé már egyáltalában nem megy le a nap, hanem a láthatár szélén néhány percze — láthatólag — megáll, majd mindjárt felemelkedik és kelet felé balad. Nyár közepén azonban teljesen eltűnik s hetekig nem is látható, mely idő alatt az északifény ad helyette derengő világosságot.

A jelen számunkban közölt kép a Norvégia partjai melletti, úgynevezett lofodi szigetesopornál látható eme természeti tünemény jól sikerült felvétele.

HIREK.

A felügyelőség első igazságügyi előadójának nyugugalomba vonulása. O császári és apostoli királyi Felügyelőség folyó évi december hó 12-én Bécsben kelt legfelsőbb elhatározásával dr. nagymagyari Molnár Gábor ezredes-hadbírónak, a saját kérelmére megejtett felülvizsgálat eredménye alapján, mint rokkant, mindennemű népfölkelési szolgálatra is, alkalmathannak nyugállományba helyezését legkegyelmesebben elrendelni és az alkalmából részére a cs. és kir. tábornok-badbírói címet és jelleget, valamint a 3. osztályú vaskoronarendet, mindkettőt díjmentesen legkegyelmesebben adományozni méltóztatott. A nyugugalomba vonult ezredes, illetve tábornok-hadbíró, a magyar szent korona országaihoz tartozó csendőrség felügyelőjének első igazságügyi előadója volt, kinek ily minőségben való működésével, a többek között, a csendőrségi egyének feletti bírói felsőbbbségi jog felsőbb fokon való gyakorlásának, m. kir. honvédség főparancsnoka részéről a magyar szent korona országaihoz tartozó csendőrség felügyelőjére történt átruházása is össze esik. Nevezett az intézmény igazságügyi szolgálatában uttörő munkát végzett s ezért neve az intézmény történelmében is örökbecsű marad.

Az országos csendőriskola első halottja. Bandár Dávid I. számú csendőr-kerületbeli csendőr, az országos csendőr-iskola hallgatója, december 15-én, reggel 7 órakor, Nagyváradon, szolgálati fegyverével agyonlötöte magát. Az életet önmagától szerelmi bánatában eldobott csendőr hiült tetemét, a nagyváradi csapatkórbázból bajtársi részvétellel, december 17-én helyezték az ottani temetőben örök nyugalomra. Nyugodjék békében!

KÜLÖNFÉLÉK

A borraivaló új elnevezése. Kétségtelen, hogy az illetékesek véleménye az, hogy a rendes megszokott borraivalónak legmegfelelőbb helyettese volna a duplára fölemelt borraivaló, de most nem erről lesz szó, hanem arról, hogy az alkoholelles egyesületek országos ligája

pályázatot hirdetett olyan alkalmas szóra, a mely a mindennapi életben a borszagú, tehát alkoholos borralót helyettesítse. A pályázatra, a mely most járt le a melynek eredményét később hirdetik ki, a következő 234 szót küldötték be: Adom, Adócska, Adóka, Ajándék, Ajándékpénz, Antiravaló, Aprópenz, Apróságokra, Arravaló, Asztaldij, Arföltői, Árontúli, Bakais, Bankófia, Barátfüller, Batka, Becsér, Bércfokozó, Bérjavító, Bármag, Bérpótlék, Bérpótló, Bércszámalék, Bizóka, Biztató, Bonitás, Bravur, Búcsúfüller, Búcsúpenz, Buzdítás, Buzdító, Buzdító fillérek, Buzgató, Czípravaló, Csallárium, Csaklós, Cseping, Ceilleng, Csöppenz, Csörgöcske, Derüpenz, Díjfokozó, Díjpotlák, Díjtöbblet, Díjtöbbsz, Dugi, Egészségrevaló, Egyenítő, Elismerés fillérje, Elismerőpenz, Elköltethető, Előzékenységdij, Eltennivaló, Emléknevelő, Erzsénybevaló, Életrevaló, Elnivaló, Erdemdíj, Erdemfillérek, Erdempenz, Étpenz, Falatozó, Falatpenz, Falatavaló, Fáradozásáért, Fárado, Fáradságdij, Fáradsági díj, Fáradságpénz, Fáradságáért, Fejépenz, Feldij, Felüleg, Felüli, Fölvidító, Föntartásravaló, Fispénz, Figyelemdíj, Figyelet, Fika, Filléria, Filler előzékenységre, Filler figyelmességért, Fillerke, Fillerzaparító, Filler udvariasságért, Fogravaló, Fogyasztási jutalék, Fölös, Fölösleg, Fröcsöfillérre, Futókamat, Fürdőrevaló, Gyorskamat, Gyűjtésrevaló, Gyümölcsere, Háladij, Háláravaló, Hányad, Háztartási fillérek, Hidpenz, Hidvám, Hozzávaló, Igénydíj, Illempenz, Illeték, Illetmény, Javítás, Járdij, Jóravaló, Jóravalló, Jótéfillér, Józanságdij, Jutalékravaló, Jutalom, Jutalomhár, Jutalomdíj, Jutalmi eszöld, Jutalomravaló, Kabin, Kalács pénz, Kávéravaló, Kedvtelésre, Kedveskedő fillérek, Kegypenz, Kegysáp, Keférevaló, Kenyérrevaló, Kezeetlen, Kéretlen-várt, Készségber, Készségdij, Kézi pénz, Kézpénz, Kisber, Kisdij, Kisjutalom, Kispenz, Kiszolgálásdíj, Kiszolgálási díj, Kiténtető fillér, Koptató, Kóstoló fillér, Költőpenz, Költéségre, Köszönet-fillér, Köszönetpenz, Köszönöm, Krajczárka, Különdij, Különke, Külön pénz, Lesipenz, Lóg, Londij, Marki, Marokháj, Marokkenő, Marokpenz, Maroktapasz, Málnapenz, Megelégedés fillérje, Megemlékezés, Megszolgálás, Megszolgált díj, Mellékdij, Mellékes, Mellékjárulékok, Mellékereset, Mellékpénz, Mellénypenz, Mignon-dij, Mindenrevaló, Mozira, Moring, Morzsálék, Munkadíjpotlák, Munkaszámalék, Nemesszerevaló, Nesze, Neszeszre, Nyomaték, Nyugalomrasgató, Nyugdíjravaló, Ónadózás, Örömpenz, Óstőnrevaló, Parolapenz, patkópenz, Pengőbácsi, Perselybevaló, Persely-Penz, Pénzalja, Pénzecske, Pénzfalat, Pénzfia, Pénzmag, Péterpenz, Piczarka, Pinczérfillér, Pinczérkamat, Pinczéröröm, Pinczérpenz, Poltura, Pótbér, Pótdij, Pótköltség, Pótlás, Pótlék, Pótléknakvaló, Pótló, Pótpenz, Réadás, Rádó, Kábér, Rada, Rádás, Rádij, Rézleg, Sallang, Serkentő, Serkentőrevaló, Sportravaló, Szalvétapenz, Szappanravaló, Számlálatlan, Szerencsepenz, Szeretet fillérje, Szivarravaló, Szives adomány, Szives ajándék, Sziveségdij, Sziveségdij, Szokásdíj, Szokásdíj, Szolgálatdíj, Szolgálatpenz, Szorgalomfillér, Szőlőrevaló, Takaréki, Takarékbavaló, Talpalló, Talpraivaló, Tálczapenz, Tányérpénz, Tappenz, Teadelpenz, Tejrevaló, Tenyerkenő, Tessék, Tip, Tiszteletdíj, Toldalék, Tökénekvaló, Többlet, Tuli, Túlpénz, Ujságraivaló, Uriadó, Úrpénz, Úrravaló, Ügyességdij, Valamire, Vasárnaps, Váltópénz, Vendégpenz, Vendégpótlék, Vigadó, Viziszompénz, Zamat, Zsebbevaló, Zsebdij, Zsebpénz, Zsebrevaló, Zsebvám, Zsoldraivaló.

Az örültek zenei képessége. Az örültek zenei képességeiről a következőket írja egy olasz újságíró: „Milanó-

ban az örültek házában közelében laktam és igen csudálkoztam azon, hogy szinte közvetlenül a panaszos üvöltésekre, vidám zenének hangjait hallottam. Nem sokkal később kinyílt az intézet kapuja és az örültek egyenruhában vonultak ki, mindegyiknek kezében hangszer. Később megtudtam, hogy az intézet tizenkilenc beteget zenekart alapított és hogy a többi beteg igen örönd a zenének. Az örültek nagyon figyelnek minden ba gra és Verdi zenéje különösen csillapítóan hat rájuk. A játékosok zenélés közben se hagyják el kedvenc gesztusait, miket örültségükben szoktak meg. Az egyik színművelő áll, másik féllábát levegőbe emeli, van olyan, a ki földre veti magát és olyan, ki hangszerét az ének emeli. Játék közben megvidámodik az arcuk. Egy orvos és két zenész kivételével a zenekar többi tagja kézműves volt. A flótás szabó, a kürtös szakács, az oboás asztalos, a pozaunos suszter stb. A zenekart a két megörült zenész szervezte. Az egyik igen tehetséges komponista és naphosszat fájdalmas melódiákon dolgozik. Az örültek karmestere épeasú ember, a ki azt mondja, hogy a zenekarban igen könnyű rendet tartani.

Hogyan látnak az állatok. Egy angol tudós névszerint G. Lindsay Johnson 183 különböző emlősállat szeméinek alapos vizsgálatával hét éven át állandóan foglalkozott. Míg a szemek belsőjét mesterséges fényesvilágította meg, addig közvetlen az állat szeméhez illesztve a szemtükröt használta. Mintán az összes megvizsgált állatok emlős állatok voltak, könnyen feltételezhető, hogy az állatok szeme nagyon sokban hasonlít az ember szeméhez, pedig a tudós lánycsú különbséget talált. Rendkívül érdekes az a tény, hogy a míg némely állatoknál fejlődésükkel együtt a szemek is kifejlődtek, eddig valamelyes degeneráció következtében egyes állatok fejlődésük közben teljesen elvesztik látóképességüket. Az automobilkultusz bebizonyítása szerint, az emberi szemből sok olyan szerv hiányzik, a mely az állatok szemében megvan és ezen alkatrészt megvédi a por és piszoktól a szemet. A madarak látószervében is megvan ez a védőszerv és éppen ez okozza, hogy a madarak repülésközben bármily gyorsan is repülnek, nem zavarja meg látóképességüket semmiféle piszok. A madaraknak, a melyek gyorsabban repülnek, mint egy automobil, szemükön egy finom hártya van, a mely automatikusan lecsukódik, miáltal a szemet minden betóduló piszoktól megvédi és megtisztítja.

Fejedelmi kézzszorítások. Még mindenki emlékezhet rá, hogy az amerikai lapok és ezek nyomán az európaiak is mennyit írtak annak idején azokról a kézzszorításokról, melyeket Teddy Roosevelt a nagy korszakadjárát idejében, tehát a mikor dicsősége tetőpontján állt, a választópolgárok százezreitől kapott. A lapok akkor egyértelműleg konstataáltak, hogy az a férfi, a ki ezt kiállotta, legény a talpán. Október 18-án a lipcsei népcsata-émlék leleplezése alkalmával Thieme titkos tanácsos, az emlékmű megteremtője azonban szintén kapott egy sereg kézzszorítást, mely egyrészt a maga izmos súlyával, másrészt ama személyiségek súlyával, a kik adták, kivált a szokásos kézzszorítások tömegéből. Thieme tanácsos most eldicsőkedhetik azal, hogy egyetlen napon kezet fogott az összes német szövetségi fejedelmekkel, s azonfelül ezek teljes kíséretével. Hogy pedig ez urak némelyikének igen súlyos a „kezejárása”, azt Thieme még mássnap is érezte, a mennyiben keze ekkor még annyira dagadt volt, hogy alig tudott vele írni. Sőt a körmök táján az izmos kézzszorítások következtében egyik-másik ujja fel is fakadt. Igen erős kézzszorítása van

tudvalevőleg Vilmos császárnak. A környezetből Bethmann Hollweg birodalmi kanczellár az, a kinek közszóritása Thieme szerint olyan, hogy nem egyhamar lehet elfelejteni.

A hajkereskedés. Kína egyik legjelentőségtelesebb kiviteli cikke volt az elmúlt esztendőben az «emberi haj.» Olyan dús hajaratist nem látott világ, a mióta az 1812. évben Kluában volt. A ki nem akart önként elválni őseinek ezifra fejlődésétől, annak egyszerűen levágták a czopfját. Különösen a városokban szedtek össze ilyképen igen nagy hajtomegeket, a mit szepen összeesomagolva, szinek, minőség és hosszúság szerint szortirozva szállítottuk ki kulfldre Vidéken még nem sikerült a czopfot kiirtani, mert az emberek ott maradjbakk s jobban ragaszkodnak a hagyományokhoz. Azért a kivitel így is oly nagy lett, hogy a londoni, new-yorki és a párisi hajpiacokon óriási mértékben le-szorította az árakat.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség a szolgáttal kapcsolatos kérdésekre és névtelen levelekre nem válaszol, kéziratos vissza nem ad. Leveiben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, ha a válasz — könnyességönél fogva — nyilvánosan meg nem adható. Kérjük emel-fogva olvasóinkat, hogy leveleikkel helyeget ne küldjenek.

M. J. I. A csapatbeli szolgálati idő is számít.

428. Egyelőre csak nőtlen legénység jöhet számtársas.

Brüd G. Gy. Pál István esendőrőrmester Szekesbányán.

B. L. Dehogyan lehet.

48. I. A hatóság dolga.

Leszerelő esendőr. 1. és 3. A pótzárógyparancsnokság fu-tózkedéseitől függ. 2. Igen.

S. I. 19. A betegágtól függ.

Vitukozok. 1. Szolgálati idejét beszámítják. 2. Szolga-i állásu. 3. Igen.

S. Gy. esendőr és 1848. A esendőrségre vonatkozólag kü-lön történeti interbedés.

H. I. I. Igen. 2. Csak ha egyes pályázatoknál kifejezetten ki-van mondva.

HIVATALOS RÉSZ.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Áthelyezettek:

1913 december hó 16-ával:

Wuffka Ernő zászlós, IV. számú esendőrkerület állománya-ból, a III. számú esendőrkerület állományába.

1914 január hó 1-ével:

Hazai Elemér, III. számú esendőrkerületbeli hadnagy, kiskunfelegyházi szakasparancsnok, ugyanazon esendőr-kerületnél mint a 2. szakasz parancsnoka: Budapestre;

Huszár Agoston, V. számú esendőrkerületbeli hadnagy, turoczszentmártoni szakasparancsnok, hasonló minőség-ben, a III. számú esendőrkerülethez: Kiskunfelegyhá-zára; és

Paksi-Kiss Tibor, VIII. számú esendőrkerületbeli zász-lós, ideiglenes szakasparancsnoki minőségben, az V. számú esendőrkerülethez: Turoczszentmártónba.

1913 december hó 15-ével:

Kovács Kornél, m. kir. VII. számú esendőrkerületbeli járásőrmester, gyergyótölgyesi járásparancsnok, hasonló minőségben, a m. kir. III. számú esendőrkerülethez: Gödöllőre.

Kinevezettek:

1913 december hó 1-ével:

esendőr járásőrmesterré:

Sebestyén Sándor őrmester (1. rangszám) a IV. számú esendőrkerület állományában.

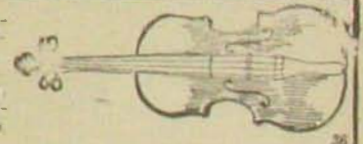
Ideiglenes nyugállományba helyezettek:

1913 december hó 1-ével:

Zöld Aladár, VII. számú esendőrkerületbeli zászlós, a megejtett felulvizsgálat alapján, mint «rokkant, nép-fölkelési szolgálatra fegyver nélkül alkalmas».

Villamos és gőserőre berendezett gyar (tároló) nem képes olyan finom és tö hang-zelet szállítani, mint **REMENYI MIHÁLY**, a Ladovka Akadémia háu hangszere-sze. Azért ne vásároljon se amiféle hangszert, legyen az begradü, zordónca, szimfonium, harmonium, lumenokha, fás, rezfáru-hangszet, húr, stb. míg **Reményi** legújabb sa-gyazék azé az nem olcsó, mely ingyen is beutaztat koldok Budapestről, Király-a. 58 külön költségű díjlatól, hanem a világhíresen részle nyzban és keszben. Az összes hang-szerek jivitelét szakaszrűen és olcsón! — Minden hangszertől külön árjegyzék kerend.

Magyar Köztisztviselők és Állami Alkalmazottak Takarékpénztára

Köztisztviselői kölcsönök

törlesztésre.

Elologok értékpapírokra.

Családi házak és telepek

létesítése.

részvénytársaság

Budapest, VII., Rákóczi-ut 76. sz.

— Telefon 153-44. szám. —

Alaptőke 1.000.000 korona.

Kölcsönök lakberletítés

ellenében.

Külföldi pénzmekek vé-

tele és eladása.

Sorsolásoknak részletre és

készpenzre való eladása.

Előtagunk betéteket takarékpénztári könyvecskére 1. Oly lakarekbetétek után, melyeket hat hónapi felmondási idő lekölése mellett helyezni el intézetünkél, 6% (hat) betéti kamatot fizetünk (A tőkekamatadó levonásával). 2. Olytak rék-betét után, melynél a betevő az 1. pontban jelzet — az adási időt ki nem kötö, 5½% (öt és fél) betéti kamatot fizetünk (A tőkekamatadó levonásával).

Előtagunk nyultunk értékpapírokra, sorsjegyekre, vidéki érté-zelek részvényeire. Személyi kölcsönöket folyosítunk bezzség mellett vagy e-zulogós biztosíték ellenében, ha anyos kamattal mellett. Utalványok, intezvények és chequiek beszedését en magju igen mérsékelt költségek felzámításával. Vesztünk se o adunk értékpapírokat, idegen pénzeket.

Választott lakbely: Bogyon (Torda-Aranys m.).
 Györfly András I. számú csendőrkerületbeli járásőr-
 mester, a megejtett felülvizsgálat alapján, mint «rok-
 kadt mindennemű népfőlközi szolgálatra is alkalmatlan»
 Választott lakbely: Székelykocsizur.

Okiratilag megdicsértettek:

A m. kir. II. számú csendőrkerületi parancsnokság
 által:

Boloni József őrvezető ez. őrmester, a közbiztonsági
 szolgálat terén kifejtett eredményes tevékenységért, nem-
 különben szárnysegédmunkái minőségben tanúsított
 ügybizalmáért.

Kovács István IV. és Komlós Mihály csendőr, Almádi
 községben az 1913. évi szeptember hó 6-án felbőszaka-
 dás következtében pusztított áruveszély alkalmával a
 személy- és vagyonmentes körül tanúsított kötelesség-
 tudó, bátor és önfeláldozó magatartásukért.

Előléptettek:

1913 december hó 1-ével:

őrmesterekké:

a m. kir. I. számú csendőrkerület állományában:

K. Vargu József; továbbá

a m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:

Revész Mór és Albert Lázár őrvezető ez. őrmesterek;

őrsvezető ez. őrmesterekké:

a m. kir. I. számú csendőrkerület állományában:

Pábian András és Harsai Antal; végül

a m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:

Strényer Ferencz, Pal István és Vakulya Károly csendőr
 ez. őrmesterek.

Katonai szolgálati jellel elláttattak:

Az I. osztályú legénységi katonai szolgálati jellel el-
 láttatott:

a m. kir. VII. számú csendőrkerület állományában:

Sas Ignác járásőrmester, 1913 november 23-án.

A II. osztályú legénységi katonai szolgálati jellel el-
 láttattak:

a m. kir. II. számú csendőrkerület állományában:

Bogyor Sándor csendőr ez. őrmester, 1913 december
 16-án;

a m. kir. III. számú csendőrkerület állományában:

Tóth F. András IV. csendőr, 1913 szeptember 10-én
 és Farkas József I. csendőr, 1913 november 21-én;
 végül

a m. kir. VII. számú csendőrkerület állományában:
 Prigye János csendőr, 1913 december 4-én.

**ÓRAK, ÉKSZEREK, GRAMOFONOK,
 LEMEZEK RÉSZLETFIZETÉSRE IS!**

Képes árjegy-
 sék ingyen.

Képes árjegy-
 sék ingyen.

Tóth József, órák, órák és mérőeszközök. Szeged, Dugonics-tér 11.

SZÁNTÓ JÓZSEF

kerékpár, gramfon SZEGEDEN, a vá-
 és gépek áruháza. rosi bérpalotában.

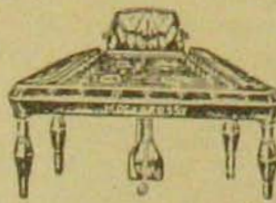
a csendőr-testület
 18 év óta az egész
 országból vásárol-
 nálam 10.000 el-
 ismerő-levél, jeles
 kivizsgálásimért;
 Elvem; Nem olcsó-
 ságokkal versenyez-
 nem, hanem kitűnő
 árut szállítanak. : :
 Egyedül képvisel-
 telmi EredetiPathe
 tűnélküli beszé-
 lőgép és lemezek :

HELICAL, PRE-
 MIER, POSTIELON,
 BRITANIA és helyi
 kerékpárokból, ke-
 rékpár szerelvények
 és gumikból, csend-
 őrségi varrogé-
 pekből, órási vá-
 laszték mindenkör.
 Lemez választékot
 kézzel készítették
 Képes nagy árjegy-
 zék díjtalan : : :

Eredeti gramfon-tűs gép és angyalos lemezek.
 Pontos címet kérek, mert több hasonló nevű egyén van Szegeden.

Czimbabalom

Szamos kitüntetés a jó munkáért.
 Árjegyzék ingyen.

Legjobb szabart. üzemeltetővel,
 részlete is. Csodacser, úszóni hangu
 gramfon (beszélőgép) 25 korona
 s feljebb. — H. 220
 Fedák Sári, Kirdy, Rozsa, Berczel, Boel,
 Gyusa-tól legújabb lemezek 2 K 50f.

Hegedűk világhírű mesterek
 hű utáizatai.

Fuvolák, tárogatók, cellerak, harmoni-
 ták stb. Húrak, Javítón műterem stb.

Mogyorossy Gyula
 kir. szab. hangszorgyár,
 Bpost. VII., Rákóczi-ut 71.

VÁRNAY ÉS FIA

Budapest, VI., Gyár-u. 26. sz. (Gyár-utca és Horn
 Ede-utca sarkán.)

Szíves tudomásul, hogy üzlethelyiségünket, 1913. évi
 november hó 1-én VI. ker., Gyár-utca 26. szám alá
 (Gyár-utca és Horn Ede-utca sarkán) helyeztük át.

Szíves tudomásul, hogy 1914. évre szóló, közkeveltségnek
 örvendő előjegyzési naptárainkat rendelőinknek díjtala-
 nul küldjük meg, a rendelések beérkezése sorrendjében.

Könyvnyomda,
 könyv-, papir- és
 írószer-kereske-
 dés, a magyar kir.
 csendőrségi hiva-
 talos nyomtatvá-
 nyok és felszere-
 lési cikkek leg-
 nagyobb raktára.